

Fjärde roten, tomt 107

Kvarteret Kommererådet

Fjärde roten 1637–1657v

Andra roten 1657h–70

Drottninggatans norra sida mellan Korsgatan och Västra Hamnen tills. m. 4.37
Nutida samb. m 5.36

Anders Larsson skräddare

1663: 2, i rote 1 1661–62. Burskap 15.12.1670. Han var från 1674 till sin död 1677 ägare till 2.47, Sidenv. (2.42?). Var far till *Anders* och *bleckslagare Johan Andersson Kempe*, född 13.11.1669 och enligt bördsbrev 18.3.1689 ”av ärlig äkta säng” (Ba:7). Gift Emerentia Ottesdotter Schröder (gift 1/ 5.11.1654 med Sven Anonsson, änka 2.1.1656, avvittningsskrift 16.8.1663; 2/ I vigselboken står 7.4.1657 ”Andress Larssen mit Emerentz Anonssen”; 3/ Sven Burman; 4/ Henrik Jöransson Guborg)

Anders Larsson skräddare krävde på sin broder Lars Larssons vägnar Nils Andersson skomakare vid KR 26.4.1661. Vid samma rätt vände han sig den 4.4.1666 mot *Mattias von Felden*, som några dagar tidigare överfallit honom med hugg, slag och grova skällsord. Enligt vad David Beck vittnade om den 6 april skulle Anders skräddare ha frågat Matthias, ”hwarföre han honom så grofweligen beskyller”, då Mattias sagt ”du hafwer skurit böxer som en sielm”. Anders Markussen och Christian Meyer rättade detta skriftligen till ”tiuf och sielm”. Anders Larsson ”måste äntå till öfwerflöd ibland närvarande gode wänner om fred begiära”-

I resolutionsboken omtalas 3.4.1671 Anders Larsson skräddares arbete på stadstjänarnes och Per Stöts kläder. Jfr 2.47 (och 2, 42?) Sal Anders Larssons stolrum i D övertogs 16.11.1678 av Torsten skräddare.

Den 27.2.1674 sålde Mäster Anders Larsson skräddare med tillåtelse av sin hustru till

Didrich Stech (Stegh) guldsmed sitt bostadshus på Holländaregatan mellan Jürgen Voltzer å ena och mäster Carl Henriksson (Spanior 4.106) på andra sidan för 300 rdr courant (uppbud 5.3.1674, fasta 6.4. s.å.). Burskap 10.11.1673. Diedrich Stech och guldsmedsgesällen Joakim Meyer anklagades vid rätten den 20.11.1671 för begången excess på varandra utanför ”underrätts-stufwun”. Det framkom ett par dagar senare, att det hela berodde på att Joakim Meier, som var ”gesäll på främmande ort” fordrade 9 veckors arbetslön av Stech, 7 mark för varje vecka. 4 rdr 36 st var uppburna. Återstod 18 rdr 12 st Didrich Stech kallade Meier lättfärdig fågel och lögnare – blott 5 mar per vecka hade utlovats.

Dietrich Stech var den 9.2.1682 fullmäktig för guldsmederna Mikael Pähl och Erik Smitt i Stockholm mot guldsmeden Sven Wallman.

I RR den 13.8.1686 tvistade Jürgen Voltzer med Dietrich Stech om en rännsten mellan deras tomter: guldsmeden ville pumpa ut vatten ur sin källare genom rännstenen, som enligt rätten helt låg i Voltzers portluder. Voltzer var rädd för att i så fall skulle vatten komma att flöda in i hans gård och vintertid frysa så att hans port stängdes och han inte kom ut. Stech erbjöd sig att lägga en ”övertäckt ränna på den del av vatturummet, som hans (Steghs) gård enskilt tillhör” och pumpa

ut vattnet genom den under årstid vattnet inte frös men vintertid bära ut det och dessutom hugga bort så mycket av sin egen mur att rännan kunde läggas på hans egen tomt. Rätten accepterade Stechs erbjudande.

Underrättsnotarien Enoch Wättring anklagade 27.11.1673 guldsmeden Didrich Stegh för att han på notariens pollett vägrat att inlogera en soldat i sitt hus. Guldsmeden sade sig blott ha en kammar och ett kök för sig, sin svärfar, fru och gesäller. Var han skulle få rum med denne soldat visste han inte. Hans önskan om att befrias från egna inkvarteringar bifölls men han skulle proportionsvis hjälpa sin värd, som också var fri, när denne tilldömdes inkvartering.

Didrik Stech avled av andtäppa 17.6.1691 och begravdes i tyska församlingen den 21 samma månad Chr 52 år gammal.

Sal Diedrich Stechs änka Catharina Hackers arvsinstrument upplästes i rätten 18.9.1693.

Didrich Stechs änkas hus och tomt på Drottninggatan mellan källarmästare Voltzers änkas hus å östra och apotekare Johan Jacob Ermersch bakgård å östra sidan lagbjöds den 27.2.1711 av Johan Ryberg Denne fick stolrum efter sin sal fader (*Anders Elofsson*) den 5.1.1705: stolrummet övertog av hans bror *accismästare Olof Ryberg* (se 1.5, Idogh.) den 27.7.1717. Johan Rybergs hustru Helena Emerentia Bäfverfelt fick stolrum efter befallningsman Westmans hustru den 23.3.1709.

1713 *Perukmakare Jacob Bizott*, burskap 1.6.1708, hustru begr. D 10.12.1717

Guldsmeden Johan Friedrich Singöhl pantsatte 16.4.1715 för lånade 300 d smt gård och grund på Drottninggatan mellan sal Benjamin Volsters änkas å östra och herr Johan Jacob Ermerschs bakgård å västra sidan. Detta år värderades hans tomt till 300, huset till 1 200 d smt och både hans och den kvarboende Catharina Hackers lösegendom till 300 d smt. 1717 taxerades både hans egen och hans hustru Elsa årskontribution till 9 d smt. Hans läredrängar sades heta *Sven Olofsson* och *Petter Brandt*. I Friedrich Singöhls hus bodde 1720 Johan Hindrik Harder ibid.

Den 7.11.1722 beslöts om värdering av Fredrik Singöhls och handelsman Fredrik Ludvigs tomter.

Insatssumman för guldsmeden Johan Friedrich Singöhls tomt vid auktion 22.11.1722 var 315 d smt. Den tillföll för 316 d smt den mestbjudande

handelsmannen Johan Hindrik Harder

(begr. Chr 1.6.1725, 39 år gammal, burskap 12.7.1720)

Han uppbjöd tomten den 26.11.1722, då den sades vara belägen på Drottninggatan emellan apotekaren Herr Johan Jacob Ermersch baktomt å västra och Madame Voltzers tomt å östra sidan. Gift 3.6.1719 med Catharina Engelke, begr. Chr 30.5.1742, 53 år gammal. Ibm 4.67 1715.

Den 12.12.1722 sökte

guldsmeden Abraham Wirgman

i egenskap av anhörig klandra försäljningen av Fredrik Singöhls tomt och kunde den 14.1.1723 uppbjuda tomten då det talas om grannarna sal apotekaren Herr Johan Jacob Ermerschs arvingars baktomt och Madame Elisabeth Voltzers tomt. För tomten betalade också han 316 d smt. Fasta 17.7.1723. Han var född i Småland 1674. Enligt Christine begravningsbok 22.12.1761 avled han 85 år gammal och hade utbildat sig till guldsmed i Sverige och sedan begett sig till Preussen och Brandenburg. Han lärde sig "bästa guldsmedsvetenskapen" i Berlin och slog sig därefter ned i Göteborg, där han fick burskap 26.4.1709 Gift 1/ 28.12.1706 Anna Dorotea Wallman, begr. Chr

20.6.1732, dotter till *guldsmeden Sven Wallman*, död 1706, av vilkens änka (Anna Doroteas mor) *Margareta Hertig* han 1713 köpt 4.50, Sparb., där han var bosatt 1720. Sin skylt framför sitt hus hade han redan 1708; 2/ 6.6.1735 med Elisabeth von Minden, begr. Chr 5, 12, 1755, cirka 40 år gammal. Han hade i sina dubbla äktenskap 20 barn av vilka nio vid hans död 1761 levde i Alingsås, Karlstad, Stockholm, London och Göteborg (t.ex. sönerna *Gabriel, Johan, Maccabeus*). Han tjänade som diakon i tyska kyrkan.

Den 3.4.1745 lät

handelsmannen William Chalmers d.y.

första gången uppbjuda en ödetomt på Holländaregatan, som bakareälderman Elias Gardin den 11.3.1745 köpt av guldsmeden Abraham Wirgman för 600 d smt samt sedermera den 21 mars transporterat på herr Chalmers för lika summa. Tomten kallas 1755 handelsman Chalmers bakgård och tillhörde 1765 hans änka (se 5.39).

1785–81 handelsman Lyalls bakgård

1785–90–1800 Handelsman Laur. Tarras bakgård

1807 ” ” (liksom 4.106)

Senare uppbud av 4.106–107

grosshandlare V Isaac Vallentin 15.11.1824

grosshandlare Jacob Elliot 31.10.1853